

Verslag excursie Chaamse Bossen (5-8-2017)

Erik van der Spek, Jan Smit, Pim Kuijken, Aad van Diemen, Albert de Wilde, Hans Nieuwenhuijsen, Wim Klein, Bèr Jeucken, Roland de Jonghe, Julien Nuyts, Arno van Stipdonk, Jan Lighart en Wijnand Heijmants

Op verzoek van EIS ging de zomerexcursie van 2017 naar de Chaamse Bossen. Vanwege opkomende regen moest het middagbezoek aan de Strijbeekse Heide worden geannuleerd. Met dertien mensen bezochten wij met vergunning van Staatsbosbeheer het gebied. Uit vier kilometerhokken zijn waarnemingen verzameld.

Er zijn 21 soorten bijen waargenomen (Tabel 1) en 22 soorten aculeate wespen (Tabel 2).

Van de bijen staan vier soorten op de rode lijst (Peeters & Reemer 2003). Bedreigd: *Andrena denticulata*, kruiskruid zandbij en *Megachile circumcincta*, ruige behangersbij. Kwetsbaar: *Anthophora furcata*, andoornbij en *Sphecodes scabrioris*, wafelbloedbij. Alle soorten bijen zijn na 1990 nog in deze regio waargenomen. Ook de wespensoorten zijn uit de regio bekend.

Chaanse Bossen

Dit bosgebied van meer dan 1000 ha. ligt tussen Chaam, Alphen en Gilze. Op de zandbodem lagen vroeger open terreinen, zowel droog (zandverstuivingen) als nat (natte heide). In het begin van de 20e eeuw is het landschap hier echter drastisch veranderd. Het gebied werd ontwaterd en er zijn bossen aangeplant en weilanden ingericht. Deze kleinschalige afwisseling is nog steeds in het gebied te zien. Momenteel wordt de oude waterhuishouding weer hersteld en zo ontstaat er weer meer ruimte voor vennen en moerasjes. De oostzijde van het gebied is bezocht. Hier liggen veel verschillende biotopen vlak bij elkaar: gemengd bos, naaldbos, heide, een ven, weilanden.

Tabel 1. Waargenomen soorten bijen in de Chaamse bossen.

		Amersfoort coördinaten			120-390	121-389	121-390	122-390
		Z	T	RL				
Apidae - bijen								
Andrena denticulata	kruiskruidzandbij	zz	tt	BE			x	x
Andrena flavipes	grasbij	a	0/+	TNB			x	
Anthophora furcata	andoornbij	zz	t	KW	x			
Bombus lapidarius	steenhommel	a	t	TNB	x		x	
Bombus lucorum	veldhommel	a	0/+	TNB			x	
Bombus pascuorum	akkerhommel	a	t	TNB	x		x	
Bombus terrestris	aardhommel	a	t	TNB	x		x	
Colletes daviesanus	wormkruidbij	a	0/+	TNB			x	
Dasyglossa hirtipes	pluimvoetbij	a	0/+	TNB		x	x	
Heriades truncorum	tronkenbij	z	0/+	TNB			x	
Hylaeus communis	gewone maskerbij	a	0/+	TNB	x			
Lasioglossum leucozonium	matte bandgroefbij	a	0/+	TNB		x	x	
Lasioglossum rufitarse	zadelgroefbij	zz	0/+	TNB			x	
Lasioglossum semilucens	halfglanzende groefbij	zz	0/+	TNB				x
Lasioglossum villosulum	biggenkruidgroefbij	a	0/+	TNB		x	x	
Lasioglossum zonulum	glanzende bandgroefbij	z	0/+	TNB		x		x
Macropis europaea	gewone slobkousbij	a	0/+	TNB			x	
Megachile circumcincta	ruige behangersbij	zz	t	BE	x			

Megachile versicolor	gewone behangersbij	z	0/+	TNB			x	
Panurgus calcaratus	kleine roetbij	z	0/+	TNB		x	x	
Sphecodes scabricollis	wafelbloedbij	zz	t	KW		x		

Z = zeldzaamheidsklasse

a = algemeen

z = vrij zeldzaam

zz = zeldzaam

T = trend

0/+ = stabiel/toegenomen

t = afgenomen

tt = sterk afgenomen

RL = Rode Lijst status

BE = bedreigd

KW = kwetsbaar

TNB = thans niet bedreigd

Tabel 2. Waargenomen soorten wespen in de Chaamse bossen.

Amersfoort coördinaten		120-390	121-389	121-390	122-390
Chrysididae - goudwespen					
Chrysis ignita				x	
Hedychrum gerstaeckeri				x	
Pseudomalis pusillus					x
Tiphidae - keverdoders					
Tiphia femorata			x	x	
Pompilidae - spinnendoders					
Priocnemis fennica					x
Vespidae - plooiwingswespen					
Allodynerus rossii				x	
Ancistrocerus claripennis				x	
Ancistrocerus nigricornis			x	x	
Ancistrocerus trifasciatus			x	x	
Eumenes coronatus				x	x
Eumenes papillarius				x	x
Dolichovespula media	middelste wesp				x
Dolichovespula saxonica	Saksische wesp			x	x
Polistes dominula	Franse veldwesp		x		
Vespa crabro	hoornaar			x	
Crabronidae - graafwespen					
Astata boops			x		
Ectemnius continuus			x	x	x
Ectemnius lapidarius			x		
Lindenijs albilabris			x		
Mimesa equestris					x
Oxybelus bipunctatus			x		
Psenulus brevitarsus			x		

Literatuur

Peeters, T.M.J. & M. Reemer, 2003. Bedreigde en verdwenen bijen in Nederland (Apidae s.l.). Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. – Stichting EIS-Nederland, 96 p.

Reemer, M., I. Raemakers & T. Faasen 2016. De bijenfauna van Noord-Brabant: trends, prioritaire soorten en beheertypen. - Rapportnummer EIS2016-05. EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden, 48 p.